

60. výročí osvobození obce Březolupy

V letošním roce slavíme 60. let od osvobození naší obce příslušníky rumunské lidové armády. Při této příležitosti si Vás dovoluji pouzvat na slavnostní kladení věnců k pomníkům obětem I. a II. světové války a to v pátek, 29.4.2005 v 17 hod. Sraz před základní školou. Dovolujeme si Vám nabídnout úryvek z pamětní knihy naší obce, kde se o roku 1945 mimo jiné píše a níže pak i osobní vyprávění pamětnice z doby osvobození naší obce (paní učitelka M. Lysoňková): **17. ledna** bylo slyšet exploze a dunění fronty. **18. ledna** ve 22 hodin odzbrojili partyzáni četnickou stanici a vyřazením automatu na poštovním úřadě znemožnili jakékoliv telefonní spojení. Občané utíkající ze zákopových a opevňovacích prací byli o prohlídce uvědomeni. Německé jednotky byly v naší vesnici od 18.4. do 30.04. v noci. Měly v Chrástkách u Komárovska a jinde připraveny kulometná hnízda a zákopy. Občané museli vojska zásobovat Dělostřelectvo obsadilo obec v půlkruhu třemi bateriemi, které střílely směrem na Uh. Brod a Mistřice. 30.04. opustilo dělostřelectvo rychle pozice a ujíždělo ke Zlínu. Také pěchota se stáhla. Ustupující jednotky v některých domech rabovaly. Dne 1. května ve 12 hodin 20 minut dorazily do Březolup první jednotky osvobozující rumunské a za nimi ruské armády. Němci ukrytí v lesích kladli odpor a odstřelovali východní část vesnice, kde bylo rumunské dělostřelectvo. Střelba trvala celou noc. Němci skoro ráno 2. května ustoupili. Při osvobozovacích bojích padli dva důstojníci a 8 rumunských vojáků. Jsou pochováni na místním hřbitově. Němci byli pochováni tam, kde padli. Z civilního obyvatelstva byl raněn pouze Josef Hoferek. Ztrát na lidských životech při přechodu fronty nebylo. 5. května byla ustavující schůze Revolučního národního výboru v Březolupech, který převzal vedení obce do svých rukou. Předsedou zvolen Tomáš Sklenář. Zvoleny různé komise: policejní, zásobovací, stavební aj. Tento národní výbor byl vystřídán 7.9. Místním národním výborem podle paritního zastoupení: 5 komunistů, 4 národní socialisté, 5 lidovců a 4 sociální demokraté a stejný počet náhradníků. Předseda Tomáš Sklenář zůstává i nadále ve své funkci. 14. září zaslána vládě resoluce ve které se MNV staví za program jednotné Národní fronty Čechů a Slováků. Zároveň vyslovuje přání po zestátnění dolů a klíčového průmyslu. Učitelům a četnictvu přiznáno, že se chovali v okupaci jako řádní Češi a byli státně spolehliví. **V těchto** dnech je to 60 let, kdy se z kopečka od Nedachlebic objevil první rumunský voják a jemu naproti s bílou vlajkou šel od Březolup Vlasta Mikošků (partyzán) a Pepíček Kristů. Za chvíli se na kopečku začali objevovat další a další vojáci a mířili k nám do Březolup. Od Bílovic přijížděli další s vojenskou výzbrojí. Lidé je všichni vítali s velkou radostí a vyjadřovali díky za osvobození naší obce i republiky od fašistické nadvlády. Toto radostné vítání však najednou zkazil zvuk střely z kulometu z jiného konce vesnice. Bylo to z lesa od Zlámance. Cíl střelby byl namířen přímo na vojáky, kteří šli od Nedachlebic. Na úseku naší obce zaplatilo svým životem 10 rumunských vojáků, kteří pro naše osvobození přinesli tu nejcenější oběť – svůj život. Jejich jména jsou vyryta na pomníku (z II. světové války) u kostela. Naše vzpomínka a poděkování proto ať letí do vzdáleného rumunské země k rodinám těch, kteří padly při osvobozování naší obce. Jedna střela z tohoto kulometu však také zamířila do Podsedků k Hoferkovému sklepu (č.80), kde bylo ubytováno několik sousedů i s dětima. Pan Hoferek stál v otevřených dveřích a rukou se opíral o zárubeň dveří. Bylo velké štěstí, že střela nevlétla dovnitř do sklepa, ale utrhla

p.Hoferkovi prsty na ruce. Během dvou, tří dnů byla v obci ubytována celá posádka se vším všudy. Koně, vojáci, velitelé, snad ve všech domech. Ve škole byla nemocnice, uprostřed obce byla pekárna a v parku byla kuchyň. Někteří vojáci si však vařili pro sebe a pro své velitele sami v domech ve kterých bydleli. Byla to těžká chvíle. Některé vesnice v okolí byly už osvobozené, ale na Zlínsku se stále ještě bojovalo. V Uh.Hradišti byly ustupující německou armádou vyhozené oba mosty přes řeku Moravu. Železniční i silniční. Jediná přístupová cesta vedla po silnici a tak začali hlídkovat na mostech v Bílovicích i v Březolupích partyzáni. Ti teď byli hlavními zpravodaji co se kde v okolí děje, jak pokračuje osvobozování ke Zlínu od nás i od Valašska. Partyzáni i několik dobrovolníků pomáhali prohledávat lesy v okolí Zlína až k nám, jestli tam někde nezůstali ukrytí Němci. Ono už sice byl konec války na dosah ruky, ale nebezpečí stále hrozilo. Všichni se opravdu báli, říkali si , kdy ta hrůze skončí, zvláště když jsme slyšeli z rádia, co se děje v Praze i na jihu Čech. Snad nikdy nebyli lidé tak přátelští jak v této době a pomáhali si vzájemně. V naší obci byla také skupina partyzánů. Bylo jich 12. Jejich velitelem byl březolupský rodák Fr. Ovčáček – t.č. nájemce nádražní restaurace v Kunovicích. Odpor proti nacistickým vládcům vyjadřovali celé rodiny i jednotlivci. Byli to občané různého povolání i politického myšlení, ale cosi je spojovalo v boji proti fašismu. Byli mezi nimi i ti, jejichž jména jsou na věčnou vzpomínku vyryta na vzpomínaném pomníku, nebo i ti kteří měli to štěstí tyto roky přežít. Některé bych chtěla připomenout. Byl to např. pan farář Nevtípil, Alois Lysoněk, Fr.Sivík, Fr. Polách, Fer. Zůfalý, pan uč. Kašík, Talaš, Hrabec, paní Šobáňová, Jos. Bartas, Vl. Ovčáček či Vl. Peška. 60 let života v míru je pro nás od těch, kteří položili své životy za naše osvobození , nezapomenutelným odkazem. Zároveň nás tento odkaz zavazuje k tomu, abychom se k sobě chovali se vzájemnou úctou, snášlivostí a vzájemnou podporou, tak jak to mu byly koncem dubna 1945 – koncem II. světové války nejen v naší obci.

Paní učitelka Marie Lysoňková